DEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies voor het al dan niet moeten nemen van maatregelen

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek en proefsleuvenonderzoek kan een advies geformuleerd worden betreffende het al dan niet nemen van bijkomende maatregelen in het kader van verder archeologisch vooronderzoek op het projectgebied langs de Kloosterstraat en Baarledorpstraat in Baarle, Gent. De gegevens afkomstig uit deze onderzoeksfasen worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer geplande bodemingrepen en bouwwerken op het plangebied. Uit deze confrontatie moet duidelijk blijken of bijkomende maatregelen nodig zijn voor verder archeologisch onderzoek. Het advies bepaalt, indien nodig, welke specifieke maatregelen getroffen moeten worden.

1.1. Volledigheid uitgevoerde vooronderzoek

Na het bureauonderzoek voor de ontwikkelingen het projectgebied aan de Kloosterstraat is een archeologienota opgesteld. Na het verkrijgen van de vergunning werd overgegaan tot een archeologisch proefsleuvenonderzoek binnen het plangebied. Het hoofddoel van het proefsleuvenonderzoek was de aan- of afwezigheid en eventuele spreiding van archeologische (artefacten)sites definitief vast te stellen. Ondanks een ontoegankelijke zone (moestuin) is een voldoende groot percentage van dit deel van het projectgebied onderzocht. Na de uitvoering van het proefsleuvenonderzoek blijkt dat zich binnen het plangebied geen archeologische site bevindt. De aangetroffen sporen lijken op basis van de vulling voornamelijk in de Romeinse periode en de nieuwe, nieuwste tijd of recente periode te dateren. Daarnaast is er één ongedateerd spoor aangetroffen: een kolenbranderskuil. Op basis van de resultaten van het uitgevoerde archeologisch onderzoek zijn het archeologisch potentieel van het plangebied en de kansen op kenniswinst voldoende ingeschat, en kan een correct onderbouwd programma van maatregelen worden opgemaakt. Er dienen binnen het projectgebied geen bijkomende fases van archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, of een archeologische opgraving uitgevoerd te worden.

Tijdens het proefsleuvenonderzoek is een kolenbranderskuil gevonden, die al volledig opgegraven is. De bulkstalen die bij het onderzoek genomen zijn van de houtskoolrijke vulling hebben potentieel voor verder onderzoek dat nog uitgevoerd moet worden. Na het zeven van de monsters moet op het residu een anthracologisch onderzoek en een radiokoolstofdatering gebeuren.

1.2. Afwezigheid van een archeologische site

Deze nota handelt over het onderzoek dat in uitgesteld traject is uitgevoerd op het projectgebied langs de Kloosterstraat en Baarledorpstraat in Baarle, Gent. Tijdens dit onderzoek is slechts één relevante archeologische structuur aangesneden, in de vorm van een kolenbranderskuil. De kuil is reeds opgegraven, waardoor geen verder terreinwerk nodig is. Enkele greppels en een kuil zijn Romeins van datering, maar zijn geen resten van een nederzetting. Er is geen verwachting voor de aanwezigheid van een archeologische site op het terrein.

1.3. Impactbepaling

Verschillende partners wensen binnen het projectgebied een verkaveling aan te leggen. Hiervoor wordt een aantal zones bebouwd. Er wordt een centrale wegenis aangelegd, een vertakking van de wegenis richting westen en enkele groenzones, waaronder één met een vijver. Hiernaast worden de nodige nutsleidingen en werfzones ingericht. De omvang van de werken heeft een verstorende en vernietigende impact op het volledige bodemarchief dat binnen het projectgebied aanwezig is. Gezien de aard van de bouwwerken is er geen mogelijkheid voor *in situ* behoud en dienen alle aangetroffen relevante sporen geregistreerd te worden. Voor een meer gedetailleerde beschrijving van alle bouwplannen, met oppervlaktes en dieptes wordt verwezen naar hoofdstuk 1.2.1. Geplande werken en bodemingrepen, van Deel 2: Verslag van resultaten, in de archeologienota met ID 1744. De aangetroffen houtskoolmeiler ligt in een zone die bebouwd zal worden.

1.4. Waardering van de archeologische site

De archeologische site bestaat uit één houtskoolmeiler en is reeds volledig opgegraven. Het spoor was ondiep bewaard en de volledige vulling is bemonsterd. Dit monster heeft nog potentieel voor kennisvermeerdering. Anthracologisch onderzoek en radiokoolstofdatering zullen meer informatie geven over de datering van het spoor, de landschapshistoriek op lokaal en regionaal niveau en de ontginning van het gebied.

1.5. Bepaling van de maatregelen

Het proefsleuvenonderzoek is uitgevoerd op percelen 713b, 714b, 727b, 729d, 729c van afdeling 3, sectie B in Deinze. Op deze percelen zijn geen relevante sporen meer aanwezig en is geen verder onderzoek nodig. Deze percelen kunnen op basis van het proefsleuvenonderzoek ook worden vrijgegeven, hier is geen verwachting voor het aantreffen van relevant erfgoed. Op alle onderzochte percelen van dit projectgebied dient geen verder terreinwerk meer te gebeuren, ze worden vrijgegeven voor de start van de bouwwerken, waar in eerste instantie een nieuwe weg wordt aangelegd op het uiterste zuidelijke deel.

2. Programma van maatregelen voor verdere verwerking

Bij het proefsleuvenonderzoek binnen het projectgebied is één houtskoolmeiler of kolenbranderskuil aangetroffen, waar potentieel is voor kennisvermeerdering. Het kennispotentieel kan gerealiseerd worden op basis van de gegevens en stalen die tijdens het proefsleuvenonderzoek gegenereerd zijn. Gezien er slechts één houtskoolmeiler is aangetroffen, komen deze structuren voor in lage densiteit. De kostprijs van een vlakdekkend onderzoek en de lage kans tot relevante kennisvermeerdering hiervan zijn afgewogen, er wordt geen verder terreinonderzoek geadviseerd.

2.1. Vraagstelling en onderzoeksdoelen

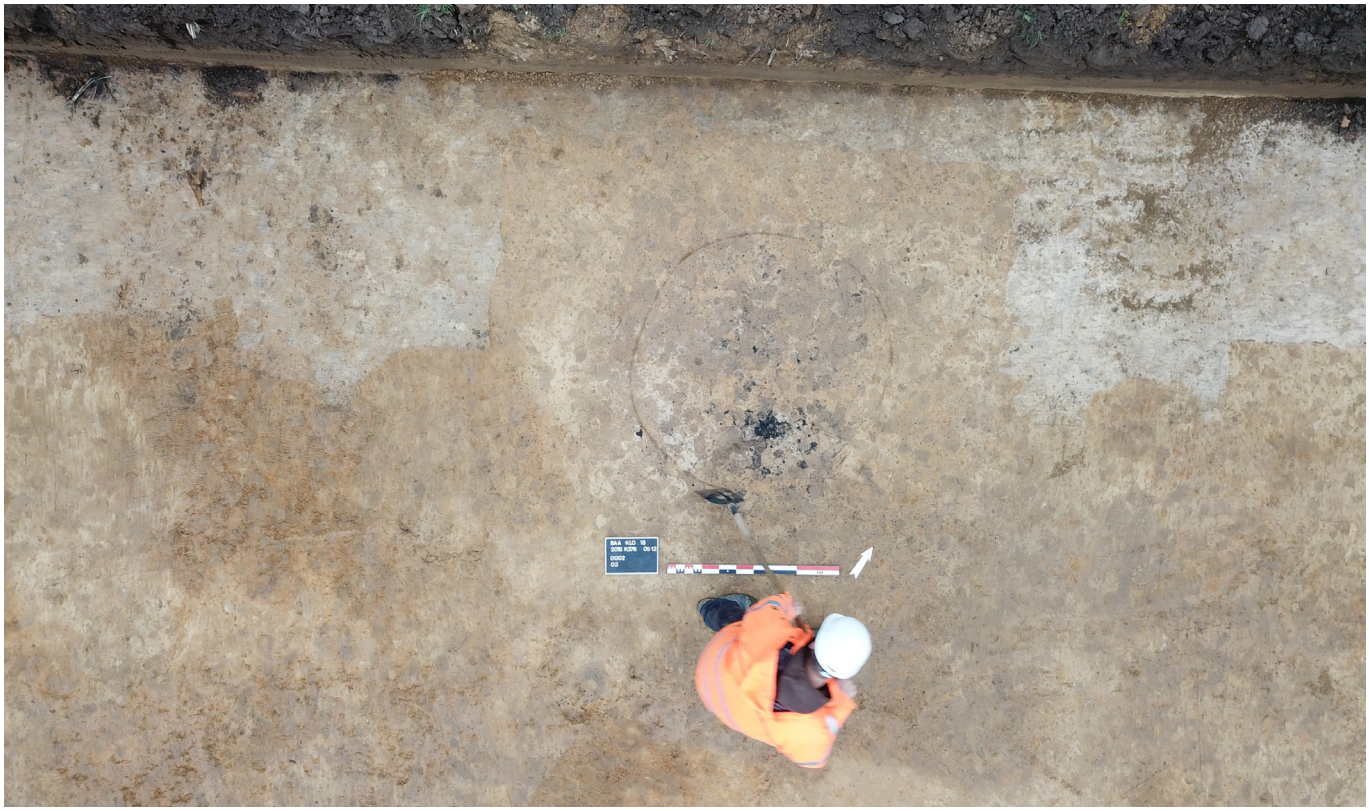
Om een maximale kenniswinst van het projectgebied te generen wordt geadviseerd op de houtskoolstalen uit houtskoolmeiler 000203 zowel 1 radiokoolstofdatering en 1 anthracologisch onderzoek uit te voeren. Dergelijk natuurwetenschappelijk onderzoek kan informatie opleveren over de datering van deze ontginningen en door het vaststellen van de specifiek gebruikte houtsoorten bovendien inzicht verschaffen over de landschapshistoriek op lokaal en supraregionaal niveau. De onderzoeksvragen die bij het verder onderzoek beantwoord moeten worden zijn:

- Wat is de datering van het spoor?
- Welke kennis kan het anthracologisch onderzoek genereren over de landschapsontginning en de landschapshistoriek van het projectgebied?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?

2.2. Onderzoeksstrategie en -methode

Tijdens het uitgevoerde proefsleuvenonderzoek aan de Kloostertsraat te Baarle werden geen indicaties aangetroffen voor de aanwezigheid van een archeologische (artefacten)site. De archeologische neerslag van de menselijke aanwezigheid bestaat uit landindelingssporen uit de nieuwe en nieuwste tijd en recente periode, greppels en een kuil uit de Romeinse periode en een kolenbranderskuil of houtskoolmeiler die voorlopig ongedateerd is. Op deze houtskoolmeiler dient verder onderzoek te gebeuren op basis van de bulkstalen.

Dergelijke kolenbranderskuilen worden in verband gebracht met de ontginningsfase van een bepaald gebied of regio en kunnen veel informatie verschaffen over de historiek van het landschapsgebruik. Hoewel het zeer verspreid gelegen structuren betreft, bevatten ze dus wel degelijk enige informatie en ook potentieel tot kennisvermeerdering. De aangetroffen structuur is intensief onderzocht en bemonsterd met het oog op de uitvoer van natuurwetenschappelijk onderzoek. Om contaminatie te vermijden werd ervoor gekozen om enkel de houtskoolrijke laag van het desbetreffende spoor als representatief staal te bemonsteren. De vulling was vooral bewaard in gebioturbeerde grond. Er zijn twee emmers van 10l in bulk genomen, wat voor het spoor neerkomt op 20l staal. Concreet kan een ^{14}C-dateringsonderzoek meer



Figuur 45: Spoor 000203 tijdens het onderzoek

inzicht verschaffen in de datering van deze ontginning, terwijl anthracologish onderzoek meer informatie kan genereren over de landschapshistoriek op lokaal en supraregionaal niveau door de determinatie van de specifiek gebruikte houtsoorten.

De bulkstalen moeten uitgezeefd worden. Er moet een staal van 1 liter apart gehouden worden als reservestaal. Het residu wordt opgestuurd voor analyse. De stalen moeten door een specialist anthracologisch onderzocht worden met als doel de voormalige vegetatie in kaart te brengen. Het hout wordt op soort gedetermineerd. Daarnaast kan ook de structuur van de houtskool bestudeerd worden om de kwaliteit van het hout vóór het verbranden (insectenvraat en schimmels) en de impact van de verbranding zelf (hoge/lage temperaturen, secundair verbrand) na te gaan. Ook de verwering van de fragmenten kan onderzocht worden, gezien dit informatie kan opleveren over gebeurtenissen na het verkolen (verplaatsing door wind, uitdroging, etc.). Het radiokoolstofonderzoek kan worden uitgevoerd door het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK). De bevindingen van alle onderzoeken worden in de vorm van een verslag aangeleverd.

2.3. Conservatiestrategie

De gezeefde stalen worden zoals gesteld in de Code van Goede Praktijk, bewaard in droge, luchtdichte containers. Alle aangemaakte gegevens — dit omvat de nota, de foto's, de figuren, de lijsten, de verslagen van de specialisten, de plannen kaarten en lagen in GIS — worden digitaal bewaard op minstens twee individuele dragers zodat ze bij vernietiging van één drager niet verloren zijn. Voor het bulkstaal wordt per spoor een reservestaal van 1l bijgehouden.

2.4. Geschatte tijdsduur en kostenraming van het verdere onderzoek

De verwerking van de bulkstalen omvat het zeven van het staal (20l), de analyses door specialisten voor anthracologisch onderzoek en radiokoolstofdatering en het beschrijven van de resultaten in een nota. Voor het uitzeven en verzenden wordt 2 uur voorzien, wat overeen komt met een kostprijs van €30 per staal. Voor het spoor wordt 1 radiokoolstofdatering en 1 anthracologisch onderzoek geadviseerd, dat moet worden verricht door specialisten. In totaal kan er gerekend worden op een kostprijs tussen €750 en €850 voor het anthracologisch onderzoek en €400

tot €500 voor de radiokoolstofdatering. Om de resultaten van de analyses te bespreken in een nota wordt 1 mensdag voorzien. Dit zal ongeveer €250 kosten. De volledige verdere analyses en uitwerking van het verdere onderzoek op de drie houtskoolmeilers komt bijgevolg op een kostprijs tussen €1350 en 1650.